

! Interviu

Valeriu Muduc, președintele raionului Fălești:

"Reforma sistemului rezidențial – dictată de realitățile timpului"

Citiți pag. 8

Un nomenclator pentru toate tipurile de servicii sociale

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a elaborat Nomenclatorul serviciilor sociale - un act normativ care grupează într-un set unic serviciile sociale care pot fi prestate la nivel național în cadrul sistemului de asistență socială.

Citiți pag. 9

Reforma continuă

**Până la finele anului 2015
în republică vor fi reorganiza-
te sau lichidate cel puțin
17 instituții de tip rezidențial**

O decizie în acest sens a fost aprobată în cadrul ședinței consiliului coordonator al reformei sistemului rezidențial. În lustra acestor instituții au fost incluse școli de tip internat, școli auxiliare și școli speciale din raioanele Cahul, Leova, Telenesti, Drochia, Floresti, Calarasi, Edinet, Donduseni, Falesti, Ialoveni, Ocnița, Singerei, Ceadir- Lunga și mun. Chișinău.

Conform datelor Ministerului Educației, în rezultatul implementării reformei sistemului rezidențial, din 2007 până în prezent au fost închise 11 instituții de tip rezidențial, iar o instituție din orașul Cahul a fost reorganizată în Complex de servicii sociale pentru copii și tineri.

Pe parcursul anului 2011 au fost dezinstituționalizați 356 de copii. Dintre aceștia, 269 copii au fost reintegrați în familia biologică, alți 87 de copii fiind plasați în servicii de tip familial – case de copii de tip familial, asistență parentală profesionistă sau tutelă.

În perioada 2007-2011 au fost dezvoltate servicii de educație incluzivă în 158 de instituții preuniversitare de învățământ (grădinițe, școli), de acestea beneficiind circa 1000 copii.

Cei cinci copii orfani de la Albinețul Nou s-au mutat la casa lor

Frații Șeremet din satul Albinețul Nou, r-nul Fălești, rămași pe drumuri după ce mama lor s-a stins de cancer, s-au mutat la casă nouă. Campania de colectare de fonduri, lansată de organizația obștească "EveryChild", filiala din Moldova, în colaborare cu Compania "Teleradio-Moldova" a ajuns la sufletele a sute de oameni, astfel încât în pragul sărbătorilor de iarnă copii și-au văzut visul împlinit.

Iraida Binzari, vicepreședintele raionului Fălești a menționat că datorită campaniei de informare și sensibilizare lansată de "EveryChild" și "Teleradio Moldova" s-a reușit cel mai important lucru - de a păstra o familie. "Sigur că am fi reușit să găsim pentru acești copii alte familii, dar nu am vrut să-i despărțim, nu am vrut să-i rupem de comunitate, care

Pînă nu demult frații Șeremet, dintre care cel mai mare are 18 ani, iar cel mai mic - patru ani, locuiau în casa mătușii lor care mai are trei copii. Se înghesuiau cu toții în locuința cu numai trei camere mici și întunecoase în care lipseau elementarele condiții de trai.

Angela și Alexandru Nicolaenco, stăpîinii casei, care i-au adăpostat temporar ar fi fost bucuroși să le poată oferi acestor copii toate condițiile necesare, dar nu mai puteau scoate sărăcia din casă de mai mult timp.

În noua lor casă, amenajată și mobilată cu toate cele necesare se simt din nou o familie. La ceremonia de sfințire a casei copiilor Șeremet s-a adunat tot satul. Tot așa, cu mare, cu mic, sățenii din Albinețul Nou dar și cei din localitățile vecine, au participat la o clacă, amenajîng mica gospodărie unde cei cinci frați sunt acum stăpîni.

Revenit de la Moscova, unde plecase să muncească pentru a-și întreține frații mai mici, Victor, cel mai mare dintre frați ne spune că acum el își va asuma toată povara capului casei și că va avea grijă ca toți frații lui să învețe.

Atît autoritățile locale, cît și cele raionale promit să le fie alături ori de cîte ori vor avea o problemă.

Și-au dat cuvîntul să îi susțină în continuare și oamenii care au contribuit, fiecare cu ce a putut, la colectarea sumei necesare pentru procurarea locuinței.

„Casa este temelia pe care se clădește o familie. Mai departe, este important ca acești copii să capete încredere, educație, astfel ca să poată să constituie împreună o familie unită, temeinică, prietenoasă și, la rîndul lor, să poată să genereze alte familii”.

Maria Cheleanu, asistent social comunitar a spus că în viitorul apropiat va fi identificată o familie care să își asume grija pentru educarea acestor copii prin instituirea tutelei.

este cetatea lor și unde locuiesc rudele, prietenii, care îi vor ajuta în continuare. Noi le vom fi alături și în continuare”, a subliniat vicepreședintele raionului.

La rîndul său, Anatol Mămăligă, manager în comunicare, advocacy și fundraising "EveryChild" Moldova, a relevat "Casa este temelia pe care se clădește o familie. Mai departe, este important ca acești copii să capete încredere, educație, astfel ca să poată să constituie împreună o familie unită, temeinică, prietenoasă și, la rîndul lor, să poată să genereze alte familii”.

În 2012 va fi realizat un recensământ al copiilor

În anul 2012 în Republica Moldova va fi organizat un recensământ al copiilor pentru a identifica minorii rămași fără grijă părintească. Potrivit dnei Valentina Buliga, ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, recensământul va începe în luna martie și va dura până la sfârșitul anului.

Valentina Buliga a specificat că cercetarea va fi realizată în parteneriat cu Universitatea de Stat, cu sprijinul Guvernului Italiei și a Agenției cehe de dezvoltare. "Acțiunea are drept scop elaborarea unui registru al copiilor rămași fără ocrotire părintească", a menționat Valentina Buliga.

Potrivit unor date statistice, în Republica Moldova locuiesc peste o sută de mii de copii, ai căror părinți muncesc în străinătate. 40 la sută din ei au ambii părinți plecați din țară.

Școala auxiliară din Călărași - închisă prin decizia consiliului raional

Școala auxiliară din Călărași a fost închisă, prin decizia consiliului raional, în luna noiembrie 2011. În momentul lansării proiectului în instituțiile rezidențiale din raionul Călărași erau instituționalizați în jur de 200 de copii. Alte câteva zeci de copii din raion erau plasați în instituțiile din alte raioane.

Proiectul susținut de "EveryChild" a demarat cu o evaluare plenară a școlii auxiliare din Călărași, a copiilor plasați în instituție și a familiilor acestora. Rezultatele evaluării au demonstrat că cele mai frecvente motive ale instituționalizării sunt: delăsarea pedagogică, sărăcia familiei, divorțul sau problemele de sănătate ale părinților, dar și atitudinile și comportamentele discriminatorii ale pedagogilor din comunitate față de acești copii. Proiectul de reformă susținut de "EveryChild" Moldova a permis reintegrarea tuturor copiilor în

familii biologice sau cele extinse sau în servicii sociale de alternativă.

Potrivit lui Vasile Timofti, vicepreședintele raionului Călărași, la începutul anului de studii 2010-2011 peste 80 de copii din raionul Călărași erau plasați în

"În urma implementării unui proiect susținut de EveryChild, în care Călărași este un raion-pilot, alături de alte două localități, s-a ajuns, într-un termen destul de redus, la situația când școala auxiliară a fost închisă, iar copiii s-au întors în comunitate".

instituții rezidențiale din raioanele Ungheni, Fălești, Drochia. Alți peste 200 de copii învățau în instituțiile rezidențiale din raion.

"În urma implementării unui proiect susținut de EveryChild, în care Călărași este un raion-pilot, alături de alte două localități, s-a ajuns, într-un termen des-

tul de redus, la situația când școala auxiliară a fost închisă, iar copiii s-au întors în comunitate", a menționat V. Timofti. Din numărul total de copii, 44 au fost reintegrați în familiile biologice, 11 - în familii extinse sau în forme alternative de protecție. Un număr mic de copii beneficiază de serviciile unui centru pentru copiii aflați în dificultate, făcându-și studiile în școlile de cultură generală din localitate. Au revenit în comunitățile de baștină și acei copii care erau instituționalizați în alte raioane. Pentru fiecare dintre ei a fost identificată o soluție - unii fiind integrați în familiile biologice, iar alții - în forme alternative de protecție cum ar fi asistența parentală profesionistă, casele de copii de tip familie. Vicepreședintele raionului a mai menționat că în fosta clădire a școlii auxiliare, care este proprietate a primăriei orașului Călărași, ar putea fi deschisă o grădiniță.

Valeriu MUDUC, președintele raionului Fălești:

"Reforma sistemului rezidențial – dictată de realitățile timpului"

- Dle Muduc, raionul Fălești este unul dintre pionierii reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului, câteva instituții de aici fiind reorganizate sau închise pe parcursul ultimei perioade de timp. Cât de dificil este acest proces și care au fost factorii care v-au determinat să vă implicați atât de activ în proiectul de reformă?

- Fiecare copil trebuie să crească alături de părinții lui, să se bucure de dragoste și protecție. Acest deziderat nu mai este contestat astăzi de nimeni. Creșterea numărului de copii aflați în dificultate, a celor abandonati de părinți sau a celor care suferă de pe urma diferitelor forme de abuz ne impune să identificăm cele mai eficiente forme de protecție. Pe parcursul ultimilor ani, la Fălești a fost pus la punct un sistem de servicii pentru copii și familii în dificultate.

În altă ordine de idei, trebuie să recunoșc că existența celor câteva instituții rezidențiale era o povară destul de mare pentru bugetul raionului – pentru întreținerea lor se cheltuiau anual circa 5 mil. lei. Aceste mijloace erau utilizate în mare parte pentru întreținerea clădirilor mari și salarizarea personalului instituțiilor și nu în beneficiul și interesul copiilor.

Aceste realități ne-au impus să adoptăm măsuri radicale, pe alocuri ne-populare. Astfel, în anul 2010 a fost lichidată școala auxiliară Albinețul Vechi, 42 copii din instituția respectivă fiind reintegrați în familiile biologice, extinse și anumite forme alternative de tip familial. În anul curent a fost lichidată școala auxiliară din s. Socii Noi, cei 42 copii din această școală revenind în familie și comunitate. Tot în anul curent a fost evaluată posibilitatea de reintegrare a 115 copii din școala internat pentru copii orfani din Fălești. Până în prezent 23 de copii au fost reintegrați în familiile biologice, extinse și forme alternative de tip familial.

Pentru fiecare copil a fost creat un plan individual de îngrijire. Au fost evaluate condițiile de trai ale familiilor și identificate toate problemele cu care se confruntă acestea. Familiile respective au beneficiat de asistență socială, consiliere psihologică, asistență juridică și sprijin material.

Prin reformarea acestor instituții și dezinstițuționalizarea copiilor prevenim apariția mai multor probleme. Știm că acei copii care au trăit un timp îndelungat în in-

ternate se confruntă cu o sumedenie de probleme odată ajunși la maturitate. Ei nu se pot încadra în câmpul muncii, intră în conflict cu legea sau ajung pe mina traficantilor. Constatăm astfel că este mult mai eficient să prevenim apariția acestor probleme decât să suportăm consecințele pe viitor.

- Practica demonstrează că nu toți copiii care s-au aflat o perioadă îndelungată în internate pot fi reintegrați în familie. Cum se procedează în astfel de cazuri?

- În raion activează mai multe servicii de asistență parentală profesionistă și centre pentru copii. În cele opt case de copii de tip familial sunt educați în prezent circa 40 de copii. Ambele servicii - casele de copii de tip familie și asistența parentală profesionistă sunt finanțate din bugetul raional în conformitate cu legislația în vigoare. În cadrul Centrului raional pentru protecția drepturilor copilului activează serviciul de sprijin famili-

"Fiecare copil trebuie să crească alături de părinții lui, să se bucure de dragoste și protecție. Acest deziderat nu mai este contestat astăzi de nimeni".

al. Obiectivul de bază al serviciului respectiv este susținerea familiilor în scopul prevenirii instițuționalizării copiilor, cit și reintegrarea copiilor din instițuțiile rezidențiale în familiile

biologice, extinse sau servicii de tip familial.

Deosebit de importantă este identificarea timpurie a riscurilor care influențează direct sau indirect intrarea familiilor în dificultate. Această sarcină revine tuturor actorilor sociali din comunitate și, în special, asistenților sociali comunitari. Acesta este responsabil de a ține evidența tuturor familiilor vulnerabile cu copii, de a evalua periodic situația acestor familii și de a identifica problemele cu care se confruntă. La moment în raionul Fălești sunt la evidență 2917 copii din familii socialmente vulnerabile.

- În urma închiderii instituțiilor rezidențiale în bugetul raionului se vor economisi anumite sume de bani. Cum vă veți asigura că banii vor urma copilul și nu vor fi utilizați în alte scopuri?

- Pentru noi rămâne în continuare problema de a folosi mai departe rațional aceste imobile. Am pregătit un proiect de dezvoltare a altor tipuri de servicii sociale în incinta fostelor instituții rezidențiale. În instituțiile din Albineț și Socii Noi, vom dezvolta servicii sociale pentru adulți. În același timp, imobilul gimnaziul internat va fi utilizat pentru a oferi anumite soluții pentru tinerii în dificultate, de exemplu, apartamente sociale.

Cit privește utilizarea sumelor financiare, cred că se impune stabilirea la nivel național a cadrului legal care să le permită autorităților publice locale să le folosească în interesul copilului.

Un nomenclator pentru toate tipurile de servicii sociale

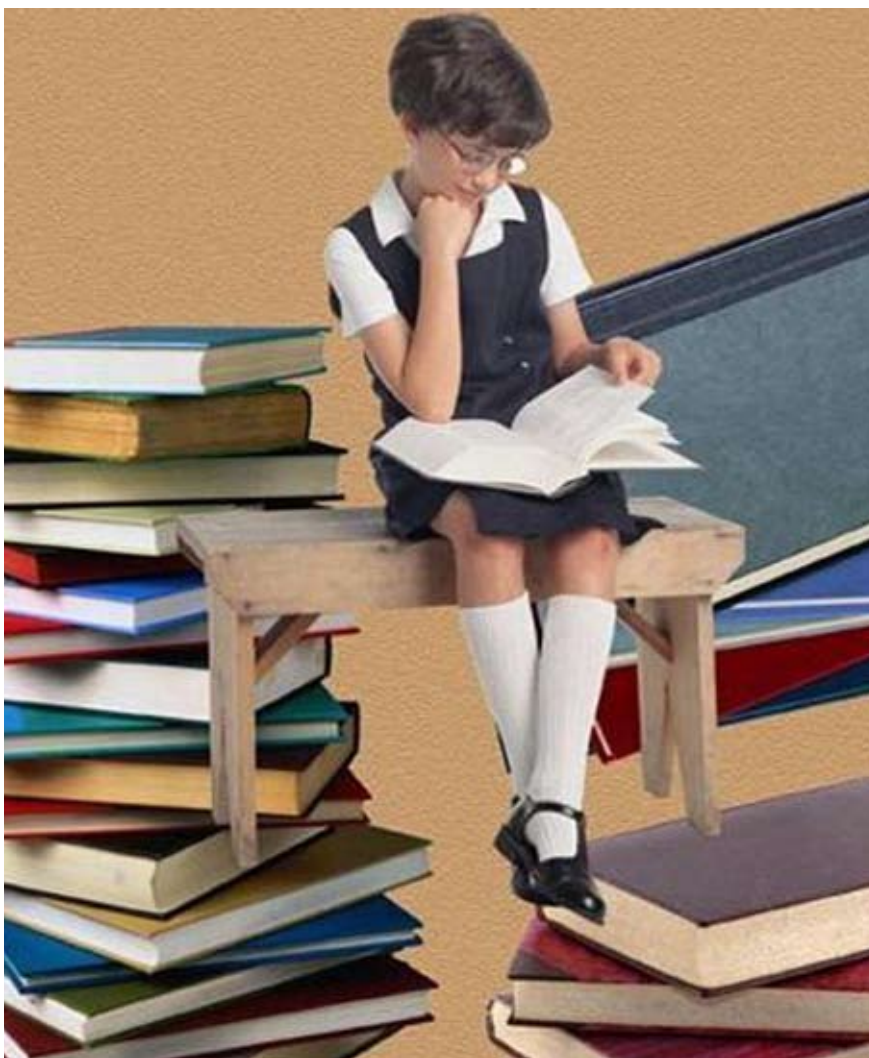
Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a elaborat Nomenclatorul serviciilor sociale - un act normativ care grupează într-un set unic serviciile sociale care pot fi prestate la nivel național în cadrul sistemului de asistență socială.

Potrivit Vioricăi Dumbrăveanu, șefa Direcției Protecția familiei și a drepturilor copilului din cadrul ministerului acest document va pune la dispoziția autorităților administrației publice atât locale cât și centrale, a prestatorilor direcți de servicii sociale, o sistematizare a tuturor tipurilor de servicii sociale care pot fi prestate în Republica Moldova diferitor grupuri de beneficiari în cadrul sistemului național de asistență socială.

Totodată, nomenclatorul serviciilor sociale este un prim pas pentru cartografierea serviciilor sociale, care presupune includerea denumirii prestatorilor de servicii sociale, adresa juridică a acestora, tipurile de servicii pe care le prestează aceștia, beneficiarii lor și numărul de locuri disponibile la moment pentru alți beneficiari.

Pe de altă parte, nomenclatorul asigură unificarea terminologiei în domeniul asistenței sociale. Până acum au fost dezvoltate foarte multe servicii sociale de același tip, dar care erau numite de la o autoritate publică locală la alta în mod diferit. Nomenclatorul este un prim pas de sistematizare a serviciilor sociale, care cuprinde totodată și statele orientative de personal care sunt încadrate în serviciile respective, ulterior urmînd a fi elaborate statele tip pentru servicii sociale și mecanismul de contractare sau de procurare a serviciilor sociale.

"Avem foarte multe servicii dezvoltate de organizațiile non-guvernamentale, care sunt de o calitate înaltă. În cazul respectiv,

dacă într-un centru raional există un centru de zi pentru copii cu dizabilități care este instituit de o organizație neguvernamentală,

Nomenclatorul serviciilor sociale este un prim pas pentru cartografierea serviciilor sociale, care presupune includerea denumirii prestatorilor de servicii sociale, adresa juridică a acestora, tipurile de servicii pe care le prestează aceștia, beneficiarii lor și numărul de locuri disponibile la moment pentru alți beneficiari.

mentală, nu mai are sens ca și autoritatea publică locală să instituie un alt serviciu doar cu statut de instituție publică, care

va fi finanțat din bugetul local în cazul în care ar putea să contracteze servicii de calitate de la o organizație non-guvernamentală existentă", a mai menționat Viorica Dumbrăveanu.

Serviciile sociale sunt măsuri de protecție a persoanelor care sunt într-o situație de dificultate, care nu o pot depăși în mod independent, și sunt prestate pentru a preveni marginalizarea acestor persoane și excluderea socială a lor.

Printre serviciile sociale destinate familiilor se numără asistență parentală profesionistă, casele de copii de tip familie, centrele de zi, pentru copii cu dizabilități, pentru copii în situație de risc etc.

Un nou serviciu pentru familiile copiilor cu dizabilități

La Chișinău și Orhei va fi lansat în viitorul apropiat un model de asistență parentală profesionistă care să ofere plasament temporar familiilor care au copii cu dizabilități. Serviciul, care este dezvoltat cu suportul "EveryChild", Moldova este adresat copiilor cu dizabilități și are drept scop de a preveni instituționalizarea și, totodată, o a oferi familiei o perioadă de timp pentru a se recupera.

"Cunoaștem cu toții că îngrijirea unei persoane cu dizabilități presupune o epuizare atât morală cât și fizică. Considerăm că acest serviciu este un mijloc eficient de prevenire a abandonului copiilor cu probleme grave de sănătate. Cunoaștem că mulți părinți care îngrijesc astfel de copii – aflați în cărucior sau imobilizați la pat, se decid să îi plaseze în instituții rezidențiale atunci când ajung la capătul puterilor. Serviciul pe care încercăm să îl instituim va oferi părinților o perioadă de respiro, timp în care să își poată rezolva problemele cu care se confruntă, să își încarce bateriile, urmînd ca ulterior să aibă din nou grijă

de copii", a menționat Stela Grigoraș, director "EveryChild", Moldova.

Potrivit datelor Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei în republică

activează circa 120 de asistenți parentali profesioniști, care au în îngrijire peste 170 de copii în dificultate.

Încă două instituții rezidențiale sînt evaluate cu suportul "EveryChild", Moldova

Scoala specială pentru copii hipoacuzici din Hirbovăt, Călărași și Sanatoriul pentru copii cu tuberculoză din s. Cornești, raionul Ungheni sînt evaluate cadrul proiectului „Asigurarea dreptului copilului la familie și protecția lui de violență, abuz și neglijare”, implementat de "EveryChild", Moldova.

În instituția din Hirbovăt, subordonată Ministerului Educației învață 113 copii cu probleme de auz. Echipa de experți din cadrul proiectului a evaluat deja clădirile instituției, în prezent efectuîndu-se evaluarea mijloacelor bănești alocate pentru întreținerea instituției, a personalului și a copiilor instituționalizați. Din echipa de evaluatori fac parte - un psiholog, un psihopedagog, un medic audiolog și doi asistenți sociali.

"Copiii din instituția de la Hirbovăt au necesități mai complexe comparativ cu cei din alte instituții rezidențiale. Pentru soluționarea acestor probleme va fi elaborat un concept aparte pentru reintegrarea copiilor în familie și în școlile din comunitate. Va fi constituit un grup de lucru care va elabora un program de instruire pentru pedagogi, dar și pentru părinți, care, de cele mai dese ori, nu cunosc limbajul semnelor", ne-a comunicat Mariana Lupașcu, lider de echipă în cadrul proiectului „Asigurarea dreptului copilului la familie și protecția lui de violență, abuz și neglijare”.

Sanatoriul din Cornești, instituție aflată în subordinea Ministerului Sănătății oferă reabilitare copiilor care au fost în con-

tact cu bolnavii de tuberculoză sau care se aflau în risc de a contacta maladia. "Conform statutului instituției copii ar trebui să se afle acolo pînă la șase luni, după care ar trebui să revină în familie. Evaluările arată că de multe ori copilul rămîn între pereții instituției o perioadă mult mai îndelungată", a mai spus Mariana Lupașcu.

Motivul pentru care copii petrec în instituție mai mult de jumătate de an este starea de lucruri în familie, în comunitatea de unde vin aceștia. În cazul în care familiile nu vor putea să-și asume grija pentru creșterea și educarea copiilor vor fi identificate alte forme de protecție, inclusiv familia extinsă, asistența parentală profesionistă etc.

Plan de acțiuni pentru implementarea Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova

Consiliul Coordonator al reformei sistemului rezidențial va aproba un plan de acțiuni pentru implementarea Programului de dezvoltare a educației incluzive în R. Moldova. În acest sens, Ministerul Educației a sintetizat propunerile parvenite de la membrii grupului de lucru, ministerele de resort, șefii direcțiilor generale învățământ, tineret și sport, ONG-urile partenere în procesul de reformă a sistemului rezidențial.

aliza prin resurse bugetare, mijloace speciale (inclusiv granturi și sponsorizări), precum și resurse din proiecte investiționale cu finanțare externă. Totodată, statul va susține educația incluzivă prin alocarea unor costuri suplimentare, inclusiv din contul resurselor financiare rezultate din mișcarea beneficiarilor din

Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020 a fost aprobat de Guvern în luna iulie, curent. Documentul stabilește cadrul conceptual al educației incluzive, bazându-se pe necesitatea de a schimba și adapta continuu sistemul educațional național pentru a răspunde diversității copiilor și nevoilor ce decurg din aceasta.

Conform Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova, în funcție de dimensiunea școlii, de condițiile și resursele existente, incluziunea copilului cu cerințe educaționale speciale se va realiza în clasa/grupa din învățământul general sau prin crearea claselor/grupelor incluzive în cadrul școlilor generale. În școlile cu practici incluzive, în funcție de capacitățile instituțiilor, vor fi dezvoltate servicii de sprijin pentru facilitarea incluziunii copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Potrivit lui Valentin Crudu, șef de direcție la Ministerul Educației "La nivel de comunitate vor fi instituite servicii de identificare, evaluare precoce și diagnosticare a dezvoltării copiilor. Pentru a eficientiza procesul de incluziune, vor fi create servicii de școlarizare, educație, monitorizare a evoluției școlare pentru diferite categorii de copii, orientare profesională, socializare, profesionalizare. Tot la nivel de comunitate vor activa servicii psihopedagogice, psihologice și de suport. După necesitate, vor fi oferite servicii de educație complementară și opțională, de asistență specializată, de asistență socială sau juridică, de transport, deplasare și adaptare a căilor de acces în instituții."

Potrivit datelor Ministerului Educației, începând cu anul 2007 în 158 instituții preuniversitare de învățământ (grădinițe, școli) au fost dezvoltate servicii de educație incluzivă pentru circa 990 copii.

Programul prevede că asigurarea financiară a educației incluzive se va re-

instituii de tip rezidențial în instituțiile de învățământ general.

Potrivit datelor Ministerului Educației, începând cu anul 2007 în 158 instituții preuniversitare de învățământ (grădinițe, școli) au fost dezvoltate servicii de educație incluzivă pentru circa 990 copii.

Revenirea acasă

Costel, un adolescent de 15 ani încă mai este nostalgic după prietenii de la școala auxiliară.

“Erau băieți buni și ne înțelegeam bine, împărțeam tot ce aveam”. Totuși, acasă, în satul natal, Costel se simte mai bine. Și asta chiar dacă reîncadrarea în școala din care a plecat cu ani în urmă nu este nici pe departe ușoară.

În fiecare zi, după ce își pregătește lecțiile și o ajută pe bunica la treburile din gospodărie, Costel pleacă grăbit spre centrul de calculatoare din școală. Directorul centrului, profesor de informatică și matematică și este cadrul didactic de sprijin pentru Costel. Profesorul îl ajută pe băiat să se încadreze în colectivul de copii și să-și rezolve problemele cu învățătura.

Pentru a avea acces la jocurile preferate Costel este dispus să-și corecteze purtarea, care, pe alocuri, le mai dă bătăi de cap profesorilor, dar și să îndeplinească toate sarcinile la materiile școlare. Fiecare notă bună pe care o i-a Costel e un prilej justificat de mândrie pentru mentorul său. Profesorul ne povestește cu entuziasm despre cea mai recentă victorie a discipolului său care, zilele trecute, a dat cel mai bună răspuns la o lecție de biologie.

“Primul lucru pe care l-am obținut - să fie integrat, să găsească limbă comună cu copiii din clasă, plus, să fie acceptat de copiii din școală, să-i creăm un mediu favorabil de studiu, de instruire. Îi vine destul de greu la majoritatea materiilor de studiu. În fond, ceea ce știe să facă foarte bine este să scrie și să citească”, spune cadrul didactic de sprijin.

Una dintre problemele lui Costel este lipsa de concentrare – îi vine greu să stea liniștit în bancă pe durata celor 45 de minute cât durează o lecție. Totuși, profesorii vorbesc despre un anumit progres și în acest sens. Astfel, dacă la începutul anului băiatul își permitea uneori să iasă din clasă în timpul lecțiilor, acum astfel de ieșiri sunt o raritate, cu condiția ca atenția să-i fie captată pe toată perioada lecției.

La școală Costel și-a făcut loc în colectivul de copii și participă cu plăcere la toate activitățile extrașcolare organizate în instituție. Băiatul ne povestește

cu însuflețire și despre prima experiență de a fi actor într-o scenetă școlară. *“Mi-a plăcut mult cum m-au aplaudat ceilalți copii”,* spune Costel.

Bunica băiatului, o femeie trecută de 60 de ani care, în lipsa părinților, îl crește și îl educă pe Costel. Tatăl băiatului nu mai ține legătura cu familia de ani buni, iar mama pleacă des la muncă peste hotare.

“Am fost împotriva să-l ducă de acasă, am plîns și am rugat să-l lase în sat,

dar nu m-a ascultat nimeni atunci”, ne povestește bunica.

Potrivit afirmațiilor ei, Costel a fost transferat la școala din auxiliară după clasa I, la solicitarea administrației școlii. Asta deoarece copilul nu reușea să însușească materia școlară și avea dificultăți de memorare.

Deși venea destul de des pe acasă, în răstimpul în care s-a aflat la școala auxiliară, Costică s-a înstrăinat de copiii din sat și a uitat cum e să trăiești într-o familie, unde fiecare are drepturi, dar și îndatoriri.

“Dacă ar fi să întorc timpul înapoi nu aș accepta pentru nimic în lume să-l las să plece de acasă. Anii pe care i-a pierdut nu-i va întoarce nimeni înapoi”, spune cu durere în glas bunica lui Costel.

